

Leszek Grabowski

**Dawne przedmieścia Krakowa ulatująca
przeszłość. Część LXX.
Piasek, Czarna Wieś i Półwieś Zwierzynieckie.**

Z dedykacją dla Jarka Sokoła

Kraków 2016

Leszek Grabowski

**Dawne przedmieścia Krakowa ulatująca
przeszłość. Część LXX.
Piasek, Czarna Wieś i Półwieś Zwierzynieckie.**

Kraków 07.04.2016

**Na prawach rękopisu
© Copyright by Leszek Grabowski
Kraków 2016**

Spis Treści

0.	Wstęp	4 - 5
I.	Piasek	6 - 9
II.	Czarna Wieś	10 - 13
III.	Półwsie Zwierzynieckie	14 - 75
Załącznik. Moje opracowania dostępne w zasobach MBC i artykuły opublikowane na łamach Głosu Wielickiego		76 - 93

Fot. nr 1. Panowie Michał Kozioł (z prawej) i Jarek Sokół przed dawnym Barem Na Stawach.

Fot. nr 1a. Z Panem Michałem Koziołem przy Wodociągach na ulicy Senatorskiej.

0. Wstęp

Części LXX (70) i LXXI (71) z cyklu „Dawne przedmieścia Krakowa – ulatująca przeszłość” są głównie pokłosiem czterech sentymentalnych spacerów po dawnym Półwsiu Zwierzynieckim i Zwierzyńcu, na które zostałem zaproszony przez Jarosława Sokoła, gdzie przewodnikiem historycznym był Pan Michał Kozioł, jeden z najwybitniejszych znawców czasów galicyjskich w naszym mieście i przy tym wielki dla mnie autorytet. Początkowe dwa spacery odbyliśmy w tercecie, z duetem w/w „chłopoków” z Półwsia, a pozostałe dwa w szerszym gronie, m.in. z udziałem Stanisława Malika, słynnego szopkarza, przedstawiciela znanej nie tylko w Krakowie zwierzynieckiej rodziny artystycznej. Nie ukrywam, że była to prawdziwa uczta duchowa, w czasie której i ja, w końcu tylko chłopak z sąsiedniego Piasku, wiele nowego się dowiedziałem. Podróżowaliśmy głównie po czasach powojennych, z lat 50-70, kiedy obie te dawne dzielnice (XII i XIII) tworzyły jeszcze specyficzny, pełen podmiejskiego kolorytu przedsiónek Krakowa.

Ale skoncentrujmy się na części LXX. Przed zasadniczym fragmentem opracowania, dotyczącym właśnie Półwsia Zwierzynieckiego (rozdział III), zamieściłem kilka migawek z terenu dawnego Piasku (rozdział I – fot. nr: 1-8) oraz z obszaru dawnej Czarnej Wsi (rozdział II – fot. nr: 9-16), gdzie szczególnie zasmucająco wygląda pozostałość po dawnych basenach Cracovii, o których możemy już mówić w czasie przeszłym. Nowej inwestycji sportowo-rekreacyjnej, która miała tu powstać już w 2014 roku, nadal jakoś tu nie widać, choć była ona warunkiem przekazania gruntu firmie Comarch, właścicielowi Cracovii, która otrzymała kiedyś ten teren od miasta w dzierżawę wieczystą.

Jak się ostatnio dowiedziałem, na terenie przynależnym dziś do Wisły (Telefoniki?), znajdującym się na tyłach słynnego stadionu lekkoatletycznego, a więc również (kiedyś) terenu miejskiego li tylko w wieczystej dzierżawie, ma powstać wielkie blokowisko – sześciopiętrowy apartamentowiec „hotelowo-mieszkalny”. Tak to na naszych oczach znika sportowo-rekreacyjny dorobek naszych przodków, stworzony z myślą o mieszkańcach Krakowa i stanowiący zielone zaplecze miasta.

Największy jednak fragment opracowania poświęcony jest Półwsiu Zwierzynieckiemu (rozdział III – fot. nr: 17-140) i reliktem jego dawnej zabudowy: od czasów galicyjskich, przez lata międzywojenne, po początkowy okres PRL. Merytoryczne opisy, dotyczące prezentowanych obiektów, które w jakiś sposób przypominają jeszcze dawny klimat tej XII dzielnicy Wielkiego Krakowa, włączonej w obręb miasta w roku 1910, starałem się zamieścić bezpośrednio pod zdjęciami.

Tak więc zasygnalizuję jedynie, że prezentowana poniżej trasa sentymentalnego spaceru po Półwsiu Zwierzynieckim zaczyna się przy dawnym Hotelu Cracovia, dziś żałosnym banerze reklamowym, a dalej od budynku Wodociągów Krakowskich przy ulicy Senatorskiej 1, punktu zbornego wszystkich czterech wycieczek, wiedzie ulicami: Senatorską, Filarecką, Kraszewskiego, Prusa, Salwatorską, przy której pod nr 31 jest ukryta urokliwa willa eklektyczna z ostatnie ćwierci XIX wieku.

Następnie docieramy do Placu Na Stawach, centrum handlowego i towarzyskiego dawnego Półwsia, który swym wyglądem i otoczeniem nie przypomina już dziś dawnego targowiska, powstałego w miejscu stawu.

Z ciekawostek, które nie zostały opisane pod zdjęciami warto dodać, że w kamienicy przy ulicy Kraszewskiego 9 w latach 1972-1980 funkcjonowała Galeria PI, pierwsza i długi czas jedyna w Polsce prywatna galeria sztuki. Stworzyli ją i prowadzili: Maria Anna Potocka (dla przyjaciół Masza) oraz nieżyjący już Józef Chrobak, znany jako Józik. Prezentowali tutaj swoje prace i swoje działania artystyczne między innymi: Jerzy Bereś, Petr Stembera, Marian Warzecha, Zbigniew Warpechowski oraz wielu innych twórców, a i Pan Michał Kozioł nieraz tu bywał.

Spod dawnego Baru Na Stawach, który zajmował rozległy parter kamienicy przy Placu Na Stawach, od narożnika z ulicą Stachowicza, obok dawnego Dworu Łowczego podążamy na początek ulicy Kościuszki, pod zabytkową już aptekę Pod Aniołem Stróżem, a dalej pod kamienicę pod nr 46, gdzie nad oknami I piętra znajdują się podobizny znanych Polaków.

Dalej trasa biegnie ulicą Komorowskiego, gdzie pod nr 7 znajdowała się pracownia Konstantego Laszczki, znanego rzeźbiarza. Po powrocie na ulicę Kościuszki oglądamy ostatnie tygodnie niskiej zabudowy tej ulicy, powstałej około 1910 roku, a zlokalizowanej pod nr: 60-66 i 49-51 (w tym drugim fragmencie zabudowy w latach międzywojennych funkcjonowały znane w Krakowie Garaże Meta, zaś po II wojnie światowej WKTS).

Po dotarciu do brzegu Rudawy, kiedyś Młynówki Norbertańskiej, sztucznie wykopanego kanału rzeki, która oddzielała Półwsie od Zwierzyńca, trasa spaceru biegnie do Błoń wzdłuż ulicy Kasztelańskiej. Na końcu Alei Focha zaczyna się już budowa nowej hali Cracovii i niedługo znikną urokliwe widoki salwatorskiego wzgórza od strony Wielkiej Łąki.

Na zakończenie kilka widoków Rudawy, gdzie na odcinku pomiędzy I i II mostem praktycznie nie ma już tradycyjnych zarośli, które tworzyły wierzby i olszyna. Gdzie czasy, że jej brzegi oblegały tłumy Krakowian?

Mój przekaz to jedynie kronikarski skrót informacji, które przekazywał Pan Michał Kozioł, wielki znawca Półwsia i Zwierzyńca, którego język jest gawędziarski i niezwykle barwny. Również Jarek Sokół świetnie pamięta tą egzotyczną kiedyś i nasyconą historią, andrusowską enklawę, choć dopiero z lat 70-tych. Piewcą tego odchodzącego świata, który koncertował się głównie w lokalnych knajpach: Barze Na Stawach i szynku Dawidsona (po II wojnie Barze Zwierzynieckim z ulicy Kościuszki 71) jest nadal Aleksander (Olek) Kobylński – Makino, wielki kibic „Pasów”, kiedyś występujący razem z kapelą Andrusy, dziś już solista i chyba ostatni prawdziwy „ander”, któremu niedawno stuknęła osiemdziesiątka.

Biorąc pod uwagę fakt, że już niedługo we fragmencie ulicy Kościuszki o numerach: 60-66 oraz 49-51, zniknie typowo podmiejska zabudowa, wkrótce nazwa Półwsie stanie się niezrozumiałym zwrotem dla młodego pokolenia, stąd cenne są takie edukacyjne spaceru. Niestety cały obszar tej XII kiedyś dzielnicy został zdominowany przez współczesną zabudowę, która w znacznej części jest chaotyczna i nieciekawa.

Tyle mojego przekazu ze świata dawnego Półwsia. Zapraszam do spacerów po jego reliktach, które niebawem pozostaną tylko na zdjęciach.

I. Piasek

Fot. nr 1 (1-2). „Dom nad Młynówką” z ulicy Biskupiej 4, który powstał nad korytem odnogi Rudawy w roku 1921 wg projektu Romana Wiendinga.

Fot. nr 2.

Fot. nr 3. Typowo podmiejski dom z ulicy Batorego 8, który powstał w latach 1874-76 wg projektu Józefa Kwiatkowskiego i jest jednym z niewielu reliktyw z tego okresu.

Fot. nr 4 (4-5). Budynek dawnej szkoły żeńskiej z naroża ulic: Krupniczej 15 i Szujskiego 2, wybudowany w latach 1864-68 wg projektu Józefa Ochmańskiego.

Fot. nr 5. Tak zostaje zniszczony ogród przed willą z ulicy Szujskiego 4, który to zespół powstał 150 lat temu. Na jego skraju stała figura autorstwa Franciszka Wyspiańskiego.

Fot. nr 6. Jeden niewielu reliktyw zabudowy Piasku – dom z ulicy Krupniczej 6, który powstał pod koniec XVIII wieku, współcześnie znany z wybornej cukierni Michałka.

Fot. nr 7. Kościół Kapucynów i jego przedpole w klimacie niezmiennym od dwóch stuleci.

Fot. nr 8. Wspomnienie Barcelony, galicyjskiego duchem budynku z naroża ulic: Straszewskiego i Piłsudskiego, gdzie mieścił się słynny szynk, potem bar piwny, a na końcu schludna jadłodajnia. Ma tu powstać wielkie gmaszysko, ale póki co rośnie tu las.

II. Czarna Wieś

Fot. nr 9 (9-11). Zespół przedwojennych basenów miejskich, bo II wojnie światowej pod zarządem Cracovii, który na skutek zaniedbań z czasów III RP uległ zniszczeniu.

Fot. nr 10. Tyle pozostało po basenie głębokim (4,60-2,20). Ponoć pod auspicjami Comarchu, właściciela Cracovii i wieczystego dzierżawcy terenu ma tu powstać jakieś centrum rekreacyjne, ale jego budowa jakoś dziwnie się ślimaczy.

Fot. nr 11. Widok budynków szatni, które najwyraźniej pozostaną, od strony Błoń.

Fot. nr 12. Kasy na dawny stadion lekkoatletyczny przypominają dziś bunkry z czasów I wojny światowej. Teren ten z kolei przejęła Telefonika, właściciel sekcji piłkarskiej Wisły.

Fot. nr 13. Tyle dziś pozostało po domku i poletku warzywnym ogrodnika z ulicy Mydlnickiej 5.

Fot. nr 14 (14-15). Ukryta za dzikim winem osada rolnicza z ulicy Mydlnickiej 73-77.

Fot. nr 15. Stodoła, która ciągle trwa. A pamiętam ją już sprzed ponad pół wieku.

Fot. nr 16. Może to już ostatnia tak łąka nad Rudawą. Widok z wału Rudawy. W tle zabudowania ulicy Armii Krajowej

III. Półwiecie Zwierzynieckie

Fot. nr 17 (17-18). Powstał pół wieku temu i był synonimem zachodniego luksusu, a dziś jest spór o przyszłość tego budynku i póki co jest banerem reklamowym. Jaki los czeka dawny Hotel Cracovia?

Fot. nr 18.

Fot. nr 19. Widok z ulicy Kałuży, gdzie można obserwować jeszcze oryginalny fragment.

Fot. nr 20 (20-21). Zespół budynków MPWiK z ulicy Senatorskiej 1, tzw. „Wodociągów”, który powstał w latach 1911-1913 wg projektu Jana Rzymkowskiego. Na pierwszym planie tzw. „dworzec wodociagowy”.

Fot nr 21.

Fot. nr 22 (22-23). Pamiętające jeszcze czasy przedwojenne tabliczki informacyjne w przedsiönka budynku mieszkalnego z ulicy Senatorskiej 1. Tu informacja o znajdującym się w kamienicy aparacie alarmowym.

Fot. nr 23. Tabliczka z dawnym numerem ewidencyjnym posesji z ulicy Senatorskiej 1.

Fot. nr 24. Modernistyczna już kamienica z ulicy Senatorskiej 3 (1911).

Fot. nr 25 (25-34). Kamieniczka z naroża ulic: Senatorskiej (nr 5) i Filarecka (nr 1), pochodząca z I dekady XX wieku, związana z wytwórnią wód gazowanych Jaworskiego.

Fot. nr 26. W tym lokalu mieścił się punkt sprzedaży oranżady i nabijania syfonów, powszechnie zwany u „Jawora”, a wcześniej była tu apteka.

Fot. nr 27 (27-30). Detale dawnej kamieniczki

Fot. nr 28. Oryginalne okno z cienkimi szprosami.

Fot. nr 29. Niemal oryginalne okno mozaikowe.

Fot. nr 30. Tabliczka z czasów Wielkiego Krakowa.

Fot. nr 31 (31-33). Widok z Placu Na Stawach. Jak słyszę ten narożny budynek ma wkrótce zostać zburzony.

Fot. nr 32.

Fot. nr 33. W tej dobudówce do budynku z ulicy Senatorskiej 5, usytuowanej przy ulicy Filareckiej 1, mieściła się wytwórnia oranżady Jaworskiego – „Jawora”.

Fot. nr 34. Wysięgnik w bramie wytwórni oranżady od strony ulicy Filareckiej.

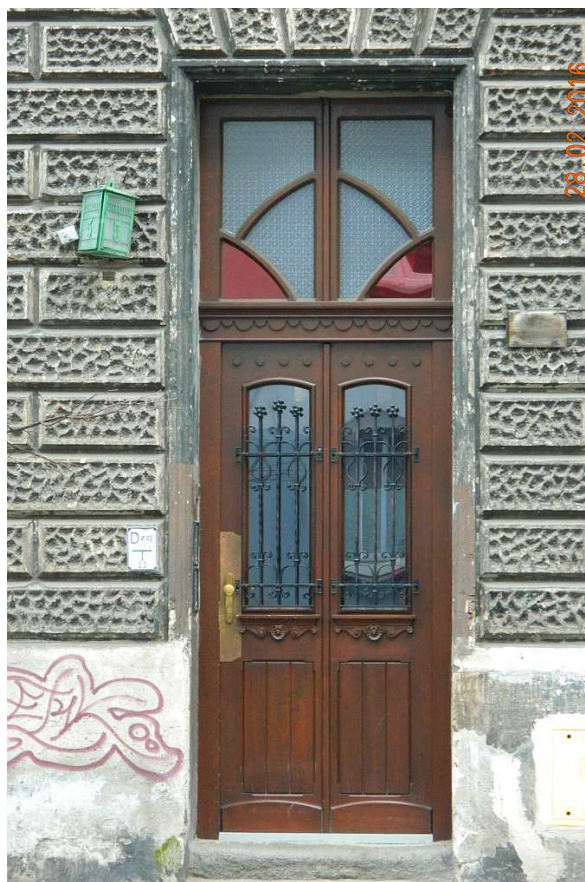
Fot. nr 35 (35-41). Świat dawnego Półwsia wzdłuż ulicy Filareckiej 3-11, który ciągle przypomina o jego specyficznym klimacie.

Fot. nr 36. Nadbudowana o poddasze modernistyczna już kamienica z ulicy Filareckiej 3. (1910)

Fot. nr 37 (37-38). Ze zgrozą patrzy się do góry na dom z ulicy Filareckiej 5. (ok. 1900)

Fot. nr 38. Elementy zdobnictwa secesyjnego w drzwiach wejściowych.

Fot. nr 39. Jakimś cudem jeszcze zachowany fragment niskiej zabudowy ulicy Filareckiej o numerach 11-5.

Fot. nr 40. Fragment o numerach: 5-7. Dom pod nr 7 pochodzi z ok. 1900 roku.

Fot. nr 41. Fragment ulicy Filareckiej o nr: 9-11, pamiętający czasy z końca XIX wieku.

Fot. nr 42. Kamieniczka z naroża ulic: Filareckiej 19 i Salvatorskiej, wybudowana w latach 1936/37 wg projektu Stanisława Mehla.

Fot. nr 43 (43-44). Dom z ulicy Kraszewskiego 7 wybudowany w roku 1911 wg projektu J. Jarosza.

Fot. nr 44. Oryginalne drzwi wejściowe, a nad nimi mozaikowe okno.

Fot. nr 45. Szpetnie nadbudowana kamienica z ulicy Kraszewskiego 9, powstała w roku 1911 wg projektu J. Jarosza. W latach 1972-1980 funkcjonowała tu Galeria PI.

Fot. nr 46 (46-48). Willa z naroża ulic: Kraszewskiego 22 i Senatorskiej 9, wybudowana w roku 1923. Jej projektantem był Ludwik Wojtyczko.

Fot. nr 47. Przed wojną mieszkał tu zamordowany w Oświęcimiu Tadeusz Polaczek-Kornecki, m.in. dyrektor Tramwaju Krakowskiego, zaś po II wojnie światowej w willi zamieszkiwali Morstinowie.

Fot. nr 48. Tabliczka z czasów Wielkiego Krakowa.

Fot. nr 49 (49-50). Udanie odnowiona kamienica z ulicy Kraszewskiego 26, która powstała w roku 1912 wg projektu Józefa (?) Wilczyńskiego.

Fot. nr 50. Zdradzające już cechy secesji drzwi wejściowe.

Fot. nr 51 (51-53). Willa „Pod Szarotkami” z ulicy Kraszewskiego 27, która powstała w roku 1910 wg projektu Józefa (?) Wilczyńskiego.

Fot. nr 52.

Fot. nr 53.

Fot. nr 54 (54-55). Gmach Miastoprojektu, jeden z bardziej rozpoznawalnych budynków z epoki socrealizmu. Powstał w latach 1951-55, a jego projektantem był Józef Gołąb.

Fot. nr 55. Dawny szyld na wejściu. Dziś Miastoprojekt zajmuje ledwie niewielką część budynku.

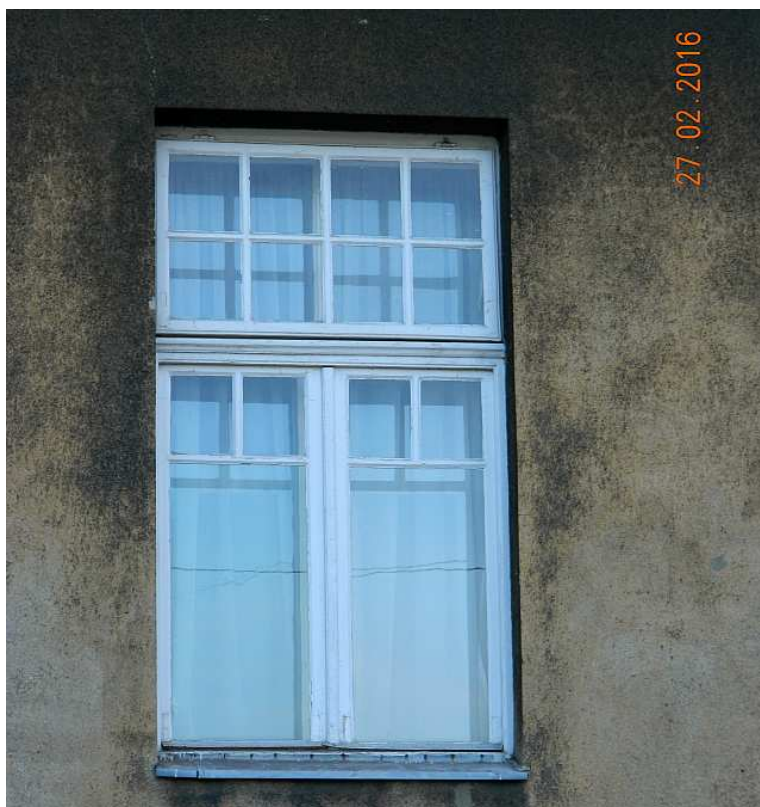
Fot. nr 56 (56-57). Nieco dziś wylukrowany budynek S.P. nr 31 z ulicy Prusa 18, która powstała w roku 1912 wg projektu Jana Zawiejskiego.

Fot. nr 57. Tablica z sieni szkoły, która upamiętnia postać Władysława Mitkowskiego.

Fot. nr 58 (58-59). Willa Cyrankiewiczów z ulicy Salvatorskiej 22, dom rodzinny Józefa juniora, długoletniego premiera rządu PRL z czasów Władysława Gomułki, syna inżyniera budownictwa i działacza PPS. Powstała ona około roku 1925. Józef Cyrankiewicz to postać wielce kontrowersyjna i jego powojenna droga polityczna przysłańia jego dawne zasługi dla Krakowa i Zwierzyńca (m.in. wspierał KS Zwierzyniecki). Dla obiektywnej oceny tej postaci trzeba będzie poczekać na czas uspokojenia obecnych nastrojów politycznych.

Fot. nr 59. Jedyne oryginalne okno o cechach modernistycznych.

Fot. nr 60 (60-68). Eklektyczna willa z ulicy Salvatorskiej 31, wybudowana w IV ćwierci XIX wieku i jej detale oraz otoczenie. Choć cała ta przestrzeń zasługuje na uwagę, obiekt ten nie jest wpisany do ewidencji zabytków.

Fot. nr 61.

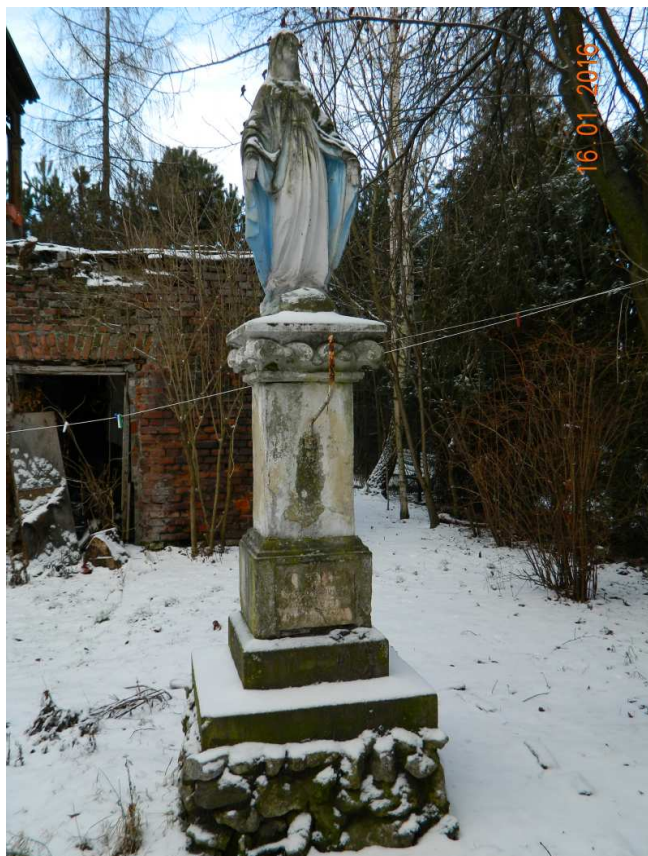
Fot. nr 62. Neorenesansowy przedsionek.

Fot. nr 63. Z Michałem Koziołem podczas sentymentalnego spaceru po Półwsiu.

Fot. nr 64 (64-65). Figura Matki Boskiej na dziedzińcu przed willą.

Fot. nr 65.

Fot. nr 66 (66-68). Galeria widokowa z boku willi.

Fot. nr 67. Dawna galeria widokowa willi.

Fot. nr 68. Resztki mozaikowego okna.

Fot. nr 69 (69-71). Ruina pomieszczenia gospodarczego przylegającego do willi.

Fot. nr 70.

Fot. nr 71.

Fot. nr 72. Widok na Plac Na Stawach z wylotu ulicy Kraszewskiego. Na zdjęciu Panowie: Michał Kozioł (z lewej) i Jarek Sokół, „chłopaki” z Półwsia.

Fot. nr 73 (73-74). Parter kamienicy z ulicy Senatorskiej 21, gdzie kiedyś znajdowały się od prawej: sklepik spożywczy pana Siekańca (dziś księgarnia), zakład fryzjerski pana Biegi, damsko-męski (gdzie kwiaciarnia) oraz masarnia (dziś złotnik).

Fot. nr 74. Księgarnia w miejscu dawnego salonu fryzjerskiego pana Biegi, „parafialnego” fryzjera dla tej części Półwsia.

Fot. nr 75. Dom z ulicy Senatorskiej 17.

Fot. nr 76. Modernistyczna kamienica z ulicy Senatorskiej 15, wybudowana w roku 1912 wg projektu Józefa Wilczyńskiego i Antoniego Kramarskiego. Pierwotnie mieściło się w niej Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej.

Fot. nr 77. Współczesny widok na Plac Na Stawach, który już dziś niczym nie przypomina targowiska sprzed pół wieku. Na zdjęciu jestem z P. Michałem Koziołem.

Fot. nr 78 (78-79). Wspomnienie Baru Na Stawach w parterze narożnej kamienicy.

Fot. nr 79. Panowie: Michał Kozioł i Jarek Sokół przed dawnym Barem Na Stawach, który zajmował rozległy parter kamienicy przy Placu od naroża z ulicą Stachowicza.

Fot. nr 80 (80-82). Dwór Łowczego królewskiego z ulicy Kościuszki 37, który powstał na początku XVIII wieku. Na początku XX wieku został przebudowany. W tym czasie mieściła się w nim wytwórnia wódek Romana Marczyńskiego.

Fot. nr 81.

Fot. nr 82. Widok z Placu Na Stawach.

Fot. nr 83 (83-89). Dom z ulicy Kościuszki 18, który istnieje w tym miejscu od połowy XIX wieku, kiedy ta ulica nazywała się jeszcze Drogą Do Bielán.

Fot. nr 84. Apteka pod Aniołem Stróżem z ulicy Kościuszki 18 i jej detale, czyli czas zatrzymany.

Fot. nr 85. Anioł Stróż, patron apteki, w szybie wystawowej.

Fot. nr 86. Kierowniczka apteki, która idealnie wpisuje się w jej klimat.

Fot. nr 87 (87-89). Elementy eklektycznego wystroju.

Fot. nr 88.

Fot. nr 89.

Fot. nr 90. Kamieniczki z ulicy Kościuszki 46 i 48. Ta pierwsza została wybudowana w roku 1910, zaś ta druga, w narożu z ulicą Dojazdową, w roku 1904.

Fot. nr 91 (91-100). Kamienica z ulicy Kościuszki 46 i jej sgraffitowe zdobnictwo. W czasach PRL mieścił się tutaj posterunek MO.

Fot. nr 92 (92-100). Postacie znanych Polaków we wnękach nad oknami I piętra, pokazywane poniżej od lewej strony.

Fot. nr 93. Józef Ignacy Kraszewski bądź Wincenty Pol (z lewej) i Juliusz Słowacki.

Fot. nr 94. Józef Ignacy Kraszewski bądź Wincenty Pol.

Fot. nr 95. Juliusza Słowacki

Fot. nr 96. Adam Mickiewicz

Fot. nr 97. Tadeusz Kościuszko i książę Józef Poniatowski.

Fot. nr 98. Tadeusz Kościuszko

Fot. nr 99. Książę Józef Poniatowski

Fot. nr 100. Kazimierz Pułaski

Fot. nr 101 (101-102). Kapliczka z krzyżem przy końcu ul. Dojazdowej, przeniesiona w to miejsce z wylotu ul. Piastowskiej, gdzie stała przy Bramie Twierdzy p.n. Wola Justowska.

Fot. nr 102.

Fot. nr 103 (103-104). Widok na Wawel z wysokości ulicy Dojazdowej.

Fot. nr 104.

Fot. nr 105. Dębnicki brzeg Wisły na wysokości pałacu Lasockich – widok z ul. Dojazdowej.

Fot. nr 106 (106-109). Przedwojenna kamienica z ulicy Komorowskiego 7, wybudowana w 1937 roku wg projektu Bogdana Laszczki, syna Konstantego, słynnego rzeźbiarza. To właśnie jego ojciec na jej parterze posiadał swoją pracownię.

Fot. nr 107. Sygnatura projektanta.

Fot. nr 108. Pracownia Konstantego Laszczki.

Fot. nr 109. Podpis Konstantego Laszczki pod godłem kamienicy.

Fot. nr 110 (110-116). Z ulicy Kościuszki z pewnością znikną już niebawem dawne zabudowania przedwojennych Garaży Meta (w głębi posesji pod nr 49), które zostały wybudowane w roku 1928, jak i budynek spod nr 51, przylegający do garaży od strony ulicy, który jest starszy, zapewne z okolicy przełomu I i II dekady XX wieku. W czasach PRL swoją siedzibę miała tu WKTS. Trudna do rozszyfrowania jest reklama na jego ścianie bocznej, na której nakładają się dwie warstwy.

Fot. nr 111.

Fot. nr 112.

Fot. nr 113 (113-115). Dom spod nr 51, od kilku już lat pustostan.

Fot. nr 114.

Fot. nr 115.

Fot. nr 116.

Fot. nr 117 (117-118). Parterowy front budynku z ulicy Kościuszki 56.

Fot. nr 118.

Fot. nr 119. Przebudowany współcześnie dom z ulicy Kościuszki 56, wzniesiony w roku 1937 wg projektu Tadeusza Praussa.

Fot. nr 120 (120-127). Zabytkowa już, bo pochodząca z około 1910 roku zabudowa ulicy Kościuszki o numerach: 60-66. Aktualnie jest to już pustostan i fragment ten, o typowo podmiejskim charakterze, ma zostać rychło wyburzony. Co tu powstanie, nietrudno się domyślić, wszak w okolicy wyższych budynków nie brakuje.

Fot. nr 121. Kamieniczka pod nr 60 (ok. 1910).

Fot. nr 122 (122-123). Kamieniczka pod nr 62 – „Dom Pod Opatrznością”, nazwana tak z uwagi na symbol opatrności bożej zamieszczony nad drzwiami wejściowymi(ok. 1911).

Fot. nr 123.

Fot. nr 124 (124-125). Kamieniczka (dom) pod nr 64 (1909-1911).

Fot. nr 125.

Fot. nr 126. Kamieniczka (dom) spod nr 66 (1910).

Fot. nr 127. Warto jeszcze dodać, że kamieniczki (domy) o numerach: 60-66 powstały w czasie, gdy ten główny trakt Półwsia nazywał się już ulicą Kościuszki. Do początku XX wieku była to jeszcze Droga do Bielán.

Fot. nr 128. Nieco przymurowany herb w godle kamienicy Norbertanek z ulicy Kościuszki 73.

Fot. nr 129. Widok z końcowego odcinka ulicy Kościuszki na początkowy fragment Wzgórza św. Bronisławy, który od ponad stu lat zwany jest Salwatorem.

Fot. nr 130. Końcowy, samotny już fragment dawnej zabudowy ulicy Kościuszki o numerach: 82-84, który powstał w okolicach II dekady XX wieku.

Fot. nr 131. Współczesny gmach w narożu ulic: Senatorskiej i Kościuszki, który zdominował ten fragment Połwsia – widok zza mostu na Rudawie.

Fot. nr 132. Wzgórze salwatorskie – widok z ulicy Młaskotów.

Fot. nr 133 (133-134). Fragment ulicy Kasztelańskiej o numerach: 14-16, który przez ostatnie lata uległ niekorzystnym przeobrażeniom.

Fot. nr 134. Dawny dom Malików z ulicy Kasztelańskiej 16, przykład niszczącej zabytkową fasadę przebudowy.

Fot. nr 135. Resztki dawnej zabudowy Półwsia ukryte za płotem na posesji z ulicy Kasztelańskiej 25.

Fot. nr 136. Wzgórze wawelskie w ujęciu z Błonia.

Fot. nr 137. Zespół dawnej bursy dla dziewcząt z Alei Focha 36-39 (dawniej ulicy Puszkina), która powstała około 1950 roku w miejscu ogródków działkowych.

Fot. nr 138. Ostatnie chwile widoku salwatorskiego wzgórza w ujęciu z Błóń, z okolicy stadionu Zwierzynieckiego. Właśnie ruszają prace nad budową w tym miejscu, w sąsiedztwie Rudawy, nowej hali Cracovii.

Fot. nr 139. Plac budowy hali w ujęciu zza Rudawy, znad ulicy Emaus.

Fot. nr 140. Wzdłuż Rudawy – widok nabrzeża rzeki w okolicy ulicy Kasztelańskiej.

Załącznik

**Moje opracowania dostępne w zasobach
Małopolskiej Biblioteki Cyfrowej www.mbc.malopolska.pl
i Europeany www.europeana.eu
oraz artykuły opublikowane na łamach Głosu
Wielickiego www.wielicki.glos24.pl**

LESZEK GRABOWSKI

e-mail: leszek.grabowski@interia.pl

Facebook: <http://pl-pl.facebook.com/people/Leszek-Grabowski/100000321665908>

Na wzniesieniu nad dawnym kamieniołomem Libana.
W tle Kopiec Krakusa i Mój Kraków.

A. Opracowania dotyczące Krakowa

A.1. Wspomnienia

1. Obraz Krakowa lat 60-tych we wspomnieniach z dzieciństwa.
Aktualnie edycja XVI.
www.mbc.malopolska.pl/publication/9505
2. Moja przygoda z Technikum Energetycznym w Krakowie w latach 1968-73. Edycja VII.
www.mbc.malopolska.pl/publication/11376

A.2. Fotografie archiwalne

1. Kraków i jego okolice w fotografii z lat 1987-1992
www.mbc.malopolska.pl/publication/14924
2. Kraków i Małopolska w fotografii z końca XX-go wieku.
www.mbc.malopolska.pl/publication/15759

A.3. Albumy o Krakowie

I. Współczesny Kraków w klimacie z fotografii Ignacego Kriegera.

1. Część I. Zabytkowe Śródmieście.
www.mbc.malopolska.pl/publication/67812
2. Część II. Kazimierz, Stradom i Podgórze.
www.mbc.malopolska.pl/publication/67991
3. Część III. Obrzeża Starego Miasta i dawne przedmieścia.
Kleparz, Biały Prądnik, Krowodrza, Piasek, Nowy Świat, Zwierzyniec i Półwie, Dębiki, Wesoła, Grzegórzki, Wola Duchacka, Prokocim.
www.mbc.malopolska.pl/publication/68137
4. Część IV. Uzupełnienia. Śródmieście, Piasek, Wesoła, Stradom, Kazimierz i Podgórze. Edycja II.
www.mbc.malopolska.pl/publication/70812
5. Część V. Uzupełnienia– krakowski kalejdoskop. Śródmieście, Kleparz, Wesoła, Piasek, Nowy Świat, Półwie i Zwierzyniec, Stradom, Kazimierz, Podgórze.
www.mbc.malopolska.pl/publication/73718

II. Podglądanie starego Krakowa.

1. Część I. Zabytkowe Śródmieście. Wokół Rynku Głównego.
Kwiecień 2009 – lipiec 2011
www.mbc.malopolska.pl/publication/85312
2. Część II. Zabytkowe Śródmieście. Dawny Okół i jego przedpole.
Kwiecień 2009 – lipiec 2011
www.mbc.malopolska.pl/publication/85468
3. Część III. Wawel i jego okolice, Stradom i Kazimierz.
Kwiecień 2009 – sierpień 2011.
www.mbc.malopolska.pl/publication/85469
4. Część IV. Podgórze. Przekrój przez rok 2009.
www.mbc.malopolska.pl/publication/85470
5. Część V. Podgórze. Sierpień 2010 – czerwiec 2013. Kamieniołom Libana w marcu 2003.
www.mbc.malopolska.pl/publication/87313

III. Dawne przedmieścia Krakowa - ulatująca przeszłość.

1. Część I. Bieżanów, Prokocim, Wola Duchacka. Edycja II.
www.mbc.malopolska.pl/publication/17690
2. Część II. Piaski Wielkie, Kurdwanów, Jugowice.
www.mbc.malopolska.pl/publication/17691
3. Część III. Zakrzówek, Dębники, Ludwinów.
www.mbc.malopolska.pl/publication/17692
4. Część IV. Zwierzyniec i Półwie, Przegorzały, Wola Justowska, Czarna Wieś i Kawitory.
www.mbc.malopolska.pl/publication/17693
5. Część V. Łęg, Mogiła, Krzesławice, Bieńczyce. Edycja II
www.mbc.malopolska.pl/publication/17694
6. Część VI. Uzupełnienia: Prokocim, Wola Duchacka, Rząka, Piaski Wielkie, Ludwinów, Zakrzówek, Dębники i Mogiła. Edycja II.
www.mbc.malopolska.pl/publication/18158
7. Część VII. Bronowice Małe i Wielkie, Krowodrza i Biały Prądnik.
Edycja II
www.mbc.malopolska.pl/publication/18408
8. Część VIII. Płaszów, Kosocice i Rajsko.
www.mbc.malopolska.pl/publication/21255
9. Część IX. Uzupełnienia (cd): Bieńczyce, Mogiła, Łęg, Prokocim, Wola Duchacka i Piaski Wielkie.
www.mbc.malopolska.pl/publication/21256
10. Część X. Kobierzyn i Skotniki, Tyniec i Pychowice
www.mbc.malopolska.pl/publication/19616

11. Część XI. Spacer po południowych i zachodnich obrzeżach Krakowa. Mogiła, Bieżanów, Prokocim i Piaski Wielkie, Wola Duchacka i Kurdwanów, Swoszowice i Jugowice, Łagiewniki, Zakrzówek, Czarna Wieś i Bronowice Małe, Nowa Wieś i Krowodrza.
www.mbc.malopolska.pl/publication/21229
12. Część XII. Biały Prądnik (c.d.), Czerwony Prądnik, Czyżyny, Rakowice, Mistrzejowice, Zesławice, Grębałów, Bieńczyce (c.d.), Krzesławice (c.d.) i Piaski Wielkie (c.d.).
www.mbc.malopolska.pl/publication/21261
13. Część XIII. Uzupełnienia: Bieżanów, Rajsko, Swoszowice, Łagiewniki i Pychowice.
www.mbc.malopolska.pl/publication/21479
14. Część XIV. Uzupełnienia: Mogiła, Krzesławice, Rakowice (Wieczysta) i Prokocim
www.mbc.malopolska.pl/publication/22312
15. Część XV. Czarna Wieś i Kawiory, Wola Justowska i Las Wolski, Półwie Zwierzynieckie, Zwierzyniec oraz Dębники i Zakrzówek w zimowej szacie.
www.mbc.malopolska.pl/publication/29478
16. Część XVI. Mogiła (cd), Bronowice Małe (cd), Łobzów, Zakrzówek (c.d.) i Skotniki.
www.mbc.malopolska.pl/publication/45001
17. Część XVII. Górka Narodowa, Witkowice i Biały Prądnik. Mini dodatek- przykłady dawnego budownictwa wiejskiego z terenu Ziemi Krakowskiej i Polski Południowej.
www.mbc.malopolska.pl/publication/45002
18. Część XVIII. Zwierzyniec (Salwator), Wola Duchacka, Pychowice, Bodzów i Kostrze, Rząka. Krakowskie i podkrakowskie krajobrazy.
www.mbc.malopolska.pl/publication/45003
19. Część XIX. Umykające krakowskie i podkrakowskie krajobrazy: Bonarka, Płaszów i Podgórze, Prokocim Stary i Nowy, Rząka, Krzyszkowice, Kosocice i Piaski Wielkie.
www.mbc.malopolska.pl/publication/40795
20. Dawne przedmieścia Krakowa – ulatująca przeszłość (część XX). Stara Mogiła, Mydlniki, Chełm i Wola Justowska.
www.mbc.malopolska.pl/publication/40794
21. Część XXI. Umykające krakowskie i podkrakowskie krajobrazy (c.d.). Łęg, Dębники, Zakrzówek.
www.mbc.malopolska.pl/publication/56790
22. Część XXII. Umykające krakowskie i podkrakowskie krajobrazy (c.d.). Wola Duchacka, Piaski Wielkie, Rząka i Łagiewniki.
www.mbc.malopolska.pl/publication/56791
23. Część XXIII. Umykające krakowskie i podkrakowskie krajobrazy (c.d.). Zwierzyniec (Salwator i Sikornik) i Las Wolski.
www.mbc.malopolska.pl/publication/56792
24. Część XXIV. Umykające krakowskie i podkrakowskie krajobrazy (c.d.). Rybitwy, Płaszów, Rząka, Piaski Wielkie, Wola Duchacka i Zakrzówek.
www.mbc.malopolska.pl/publication/56962

25. Część XXV. Wola Duchacka, Płaszów, Łagiewniki i Małe Bronowice (c.d.)
www.mbc.malopolska.pl/publication/57115
26. Część XXVI. Wola Duchacka, Prokocim, Zwierzyniec, Czarna Wieś i Wola Justowska. Umykające krakowskie i podkrakowskie krajobrazy (c.d.).
www.mbc.malopolska.pl/publication/58236
27. Część XXVII. Grzegórzki, Dąbie, Płaszów, Jugowice i Swoszowice.
www.mbc.malopolska.pl/publication/58645
28. Część XXVIII. Jesienny rekonesans po południowych przedmieściach Krakowa – Płaszów, Wola Duchacka, Prokocim, Rząka i Piaski Wielkie.
www.mbc.malopolska.pl/publication/59327
29. Część XXIX. Jesienny rekonesans po ginącym świecie: Ludwinowa, Zakrzówka i Dębnik.
www.mbc.malopolska.pl/publication/59513
30. Część XXX. Zimowa sceneria dawnych przedmieść Krakowa: Krowodrza, Nowa i Czarna Wieś, Zwierzyniec, Bielany, Dębники i Piaski Wielkie.
www.mbc.malopolska.pl/publication/60647
31. Część XXXI. Łobzów, Krowodrza, Zakrzówek, Pychowice, Łagiewniki i Rząka.
www.mbc.malopolska.pl/publication/60781
32. Część XXXII. Zwierzyniec, Czarna i Nowa Wieś oraz Łobzów.
www.mbc.malopolska.pl/publication/61316
33. Część XXXIII. Sikornik, Las Wolski, Bielany i Przegorzały.
www.mbc.malopolska.pl/publication/61317
34. Część XXXIV. Stary Prokocim, Piaski Wielkie (Świątniki, Podedworze i Podlesie), Wola Duchacka, Rząka, obrzeże Płaszowa i Podgórze
www.mbc.malopolska.pl/publication/61318
35. Część XXXV. Wola Duchacka, Kosocice i Barycz, Płaszów, Rybitwy, Bieńczyce i Olsza.
www.mbc.malopolska.pl/publication/61336
36. Część XXXVI. Wiosenny rekonesans po południowych obrzeżach miasta. Płaszów (Bagry), Stary Prokocim, Wola Duchacka, Piaski Wielkie, Kurdwanów, Kosocice, Łagiewniki, Zakrzówek, Dębники, Półwsie i Zwierzyniec.
www.mbc.malopolska.pl/publication/64127
37. Część XXXVII. Wola Justowska i Las Wolski, Półwsie i Zwierzyniec, Łagiewniki, Jugowice, Rajsko i Kosocice.
www.mbc.malopolska.pl/publication/66308
38. Część XXXVIII. Wola Duchacka, Piaski Wielkie i Prokocim.
www.mbc.malopolska.pl/publication/66767
39. Część XXXIX. Borek Fałęcki, Bonarka, Dębники, Zakrzówek, Półwsie i Zwierzyniec, były Obóz Koncentracyjny Płaszów.
www.mbc.malopolska.pl/publication/66868
40. Część XL. Czyżyny, Rybitwy i Ludwinów.
www.mbc.malopolska.pl/publication/68644

41. Część XLI. Warszawskie, Krowodrza, Nowa Wieś, Czarna Wieś, Półwie i Zwierzyniec, Kurdwanów i Borek Fałęcki.
www.mbc.malopolska.pl/publication/70183
42. Część XLII. W zimowej scenerii Pleszowa i Mogiły.
www.mbc.malopolska.pl/publication/70187
43. Część XLIII. W jesiennej i zimowej scenerii: Woli Duchackiej, Piasków Wielkich i Rżąki.
www.mbc.malopolska.pl/publication/71271
44. Część XLIV. W jesiennym i zimowym klimacie Prokocimia.
www.mbc.malopolska.pl/publication/71272
45. Część XLV. Płaszów, Olsza i Rakowice.
www.mbc.malopolska.pl/publication/71485
46. Część XLVI. Raz jeszcze Zwierzyniec.
www.mbc.malopolska.pl/publication/72226
47. Część XLVII. Wzdłuż tradycyjnego Zakrzówka i wokół Skał Twardowskiego.
www.mbc.malopolska.pl/publication/72227
48. Część XLVIII. Krowodrza, Półwie Zwierzynieckie, Zwierzyniec i Sikornik, Wola Justowska i Las Wolski, Dębniaki, Zakrzówek, Łagiewniki.
www.mbc.malopolska.pl/publication/74740
49. Część XLIX. Podgórze – okolice Bonarki i kamieniołom Libana, teren KL Płaszów na skraju Woli Duchackiej, Wola Duchacka, Prokocim, Piaski Wielkie, Jugowice, Kurdwanów, Kosocice, Rajsko i Barycz.
www.mbc.malopolska.pl/publication/74741
50. Część L. Borek Fałęcki, Kobierzyn, Skotniki i Pychowice.
www.mbc.malopolska.pl/publication/75164
51. Część LI. Stary Płaszów i Bagry, Prokocim, Bieżanów, Piaski Wielkie.
www.mbc.malopolska.pl/publication/75857
52. Część LII. Zakrzówek i Skały Twardowskiego, Wola Duchacka, teren dawnego KL Płaszów i jego obrzeże, Podgórze – Kopiec Krakusa, Mały Płaszów i Rybitwy, Bieżanów.
www.mbc.malopolska.pl/publication/75587
53. Część LIII. Krakowski kalejdoskop: Zakrzówek, Borek Fałęcki, Łagiewniki, Kurdwanów, Wola Duchacka, Prokocim, Piaski Wielkie, Kosocice.
www.mbc.malopolska.pl/publication/77977
54. Część LIV. Krowodrza, Łobzów, Nowa Wieś, Czarna Wieś i Zwierzyniec
www.mbc.malopolska.pl/publication/79758
55. Część LV. Zakrzówek, Ludwinów, Wola Duchacka, Piaski Wielkie i Prokocim
www.mbc.malopolska.pl/publication/79759
56. Część LVI. Krowodrza, Czarna Wieś, Zwierzyniec, Półwie Zwierzynieckie, Wola Duchacka, Prokocim, Piaski Wielkie, Rajsko
www.mbc.malopolska.pl/publication/87312
57. Część LVII. Krzesławice, Dębniaki, Zakrzówek, Ludwinów
www.mbc.malopolska.pl/publication/88010

58. Część LVIII. Łagiewniki, Płaszów, (Przedmieście) Warszawskie.
www.mbc.malopolska.pl/publication/88763
59. Część LIX. Wola Duchacka, Prokocim, Piaski Wielkie, Rząka, Rajsko
www.mbc.malopolska.pl/publication/88764
60. Część LX. Wola Justowska, Zwierzyniec, Półwie Zwierzynieckie (Błonia), Czarna Wieś, Nowy Świat (Kossakówka), Dębники, Zakrzówek, Bodzów.
www.mbc.malopolska.pl/publication/89855
61. Część LXI. Wola Duchacka, Prokocim, Piaski Wielkie.
www.mbc.malopolska.pl/publication/89856
62. Część LXII. Mogiła, Rakowice, Grzegórzki.
www.mbc.malopolska.pl/publication/90406
63. Część LXIII. Przegorzały, Podgórze, Kosocice, Rajsko i Łagiewniki.
www.mbc.malopolska.pl/publication/90405
64. Część LXIV. Wola Duchacka, Prokocim, Piaski Wielkie, Łagiewniki, Krzyszkowice.
www.mbc.malopolska.pl/publication/92610
65. Część LXV. Łobzów, Bronowice Wielkie, Czarna Wieś, Półwie Zwierzynieckie, Zwierzyniec, Nowy Świat, Dębники, Zakrzówek, Kobierzyn.
www.mbc.malopolska.pl/publication/92611
66. Część LXVI. Krakowski kalejdoskop: Olsza, Krowodrza, Nowa Wieś, Czarna Wieś, Zwierzyniec, Dębники, Zakrzówek, Kobierzyn i Borek Fałęcki, Kostrze, Tyniec, Prokocim.
www.mbc.malopolska.pl/publication/94618
67. Część LXVII. Zachodnie i południowe rubieże Krakowa. Piasek, Zwierzyniec, Wola Justowska, Przegorzały, Bielany i ich obrzeże, Dębники, Zakrzówek, Ludwinów, Płaszów, Prokocim, Piaski Wielkie, Kurdwanów, Borek Fałęcki i Łagiewniki.
www.mbc.malopolska.pl/publication/95591
68. Część LXVIII. Warszawskie (Przedmieście), Olsza, Piasek, Czarna Wieś, Wola Justowska, Zwierzyniec, Przegorzały, Dębники, Zakrzówek, Ludwinów, Podgórze, Wola Duchacka, Płaszów, Prokocim, Piaski Wielkie, Rząka i Łagiewniki.
www.mbc.malopolska.pl/publication/96206

IV. Krakowskie panoramy i widoki

1. Część I. Wiosna 2011
www.mbc.malopolska.pl/publication/64522
2. Część II. Lato 2011
www.mbc.malopolska.pl/publication/67475
3. Część III. Jesień 2011
www.mbc.malopolska.pl/publication/68255
4. Część IV. Zima 2011/2012
www.mbc.malopolska.pl/publication/71731
5. Część V. Wiosna 2012
www.mbc.malopolska.pl/publication/74742
6. Część VI. Lato 2012.
www.mbc.malopolska.pl/publication/76541
7. Część VII. Jesień 2012.
www.mbc.malopolska.pl/publication/78459
8. Część VIII. Ostatnia zima rząckiego uroczyska, czyli przykład symbiozy człowieka i przyrody po krakowsku.
www.mbc.malopolska.pl/publication/78947
9. Część IX. Zima 2012/13. Krowodrza, Łobzów, Nowa Wieś, Czarna Wieś, Zwierzyniec, Zakrzówek, Ludwinów, Podgórze (Kopiec Krakusa), Wola Duchacka, Piaski Wielkie, Rajsco, Prokocim i Płaszów (Bagry).
www.mbc.malopolska.pl/publication/80638
10. Część X. Przedwiośnie 2013. Edycja II. Krowodrza, Nowa i Czarna Wieś, Zwierzyniec, Podgórze, Wola Duchacka, Borek Fałęcki, Płaszów, Piaski Wielkie, Rząka, Krzyszkowice.
www.mbc.malopolska.pl/publication/82506
11. Część XI. Wiosna 2013. Rondo Mogiłskie, wokół Wisły, Zwierzyniec, Półwie Zwierzynieckie, Zakrzówek – Skały Twardowskiego, Podgórze– Kopiec Krakusa, Las Bonarka, Płaszów – Bagry, Wola Duchacka, Prokocim, Piaski Wielkie, rząckie ugory, Rajsco, Krzyszkowice
www.mbc.malopolska.pl/publication/85310
12. Część XII. Lato 2013. Kopiec Piłsudskiego, Las Wolski, podnóże Kopca Kościuszki, Skały Twardowskiego, dębnicki brzeg Wisły, Krzesławice, Płaszów – Bagry, Wola Duchacka (teren dawnego KL Płaszów i Park Duchacki), Piaski Wielkie, rząckie ugory, Kosocice, Krzyszkowice
www.mbc.malopolska.pl/publication/87314
13. Część XIII. Jesień 2013. Rondo Mogiłskie, Las Wolski i Wola Justowska, Czarna Wieś, Zwierzyniec (Sikornik i Kopiec Kościuszki), Półwie Zwierzynieckie (Błonia), Nowy Świat (Kossakówka), Dębniki, Zakrzówek (okolice Ronda Grunwaldzkiego; Krakowski Fjord), Pychowice, Kostrze i Bodzów, Podgórze (Wzgórze Lasoty; Kopiec Krakusa).
www.mbc.malopolska.pl/publication/89214

14. Część XIV. Jesień 2013 c.d. Wola Duchacka (teren dawnego KL Płaszów; Park Duchacki i jego okolice), Prokocim, Płaszów – Bagry, Piaski Wielkie, Rząka, Rajsko, Kosocice, Krzyszkowice – Chabrowe Wzgórze. Dodatek– Migawki z Cmentarza Rakowickiego (2009-2013)
www.mbc.malopolska.pl/publication/89215
15. Część XV. Zima i przedwiośnie 2013-2014. Planty, Wola Justowska i Las Wolski, Przegorzały, Zwierzyniec (Sikornik i Kopiec Kościuszki), Dębники, Zakrzówek, Pychowice, Krowodrza, Grzegórzki, Rakowice – Czyżyny i Mogiła.
www.mbc.malopolska.pl/publication/90758
16. Część XVI. Zima i przedwiośnie 2013-2014 c.d. Podgórze (Zabłocie i Kopiec Krakusa), Płaszów (Bagry), Wola Duchacka (KL Płaszów i Park Duchacki), Prokocim, Piaski Wielkie, Rząka, Krzyszkowice. Dodatek – Migawki z Cmentarza Rakowickiego (c.d.).
www.mbc.malopolska.pl/publication/90759
17. Część XVII. Wiosna 2014. Wawel, Kossakówka, Czarna Wieś, Zwierzyniec (Sikornik), Wola Justowska – Las Wolski Półwie Zwierzynieckie (Błonia), Dębники, Zakrzówek, Czyżyny-Rakowice.
www.mbc.malopolska.pl/publication/92612
18. Część XVIII. Wiosna 2014 c.d. Płaszów - Bagry, Wola Duchacka, Prokocim, Piaski Wielkie, Łagiewniki, Borek Fałęcki, Kosocice, Barycz, Krzyszkowice, Wieliczka.
www.mbc.malopolska.pl/publication/92613
19. Część XIX. Lato 2014. Śródmieście - Planty, Piasek, Czarna Wieś, Kazimierz, Zakrzówek, Pychowice, Kobierzyn.
www.mbc.malopolska.pl/publication/94204
20. Część XX. Lato 2014 c.d. Podgórze, Płaszów - Bagry, Wola Duchacka, Wieliczka. Migawki z Cmentarza Rakowickiego i jego okolic.
www.mbc.malopolska.pl/publication/94205
21. Część XXI. Lato 2014 c.d. Wisła i jej sąsiedztwo, Rudawa i jej okolice, Wola Justowska (Las Wolski), Pychowice i Kobierzyn, Kostrze i Bodzów, Tyniec, Piekary, Płaszów (Bagry), Rząka, Wieliczka.
www.mbc.malopolska.pl/publication/94326
22. Część XXII. Jesień 2014. Wzdłuż Wisły, Kossakówka, Śródmieście, Kazimierz, Piasek, Czarna Wieś (Park Jordana), Półwie Zwierzynieckie (Błonia), Zwierzyniec (Sikornik), Wola Justowska, obrzeżem Lasu Wolskiego.
www.mbc.malopolska.pl/publication/96156
23. Część XXIII. Jesień 2014 c.d. Dębники, Zakrzówek, Ludwinów, Pychowice.
www.mbc.malopolska.pl/publication/96168
24. Część XXIV. Jesień 2014 c.d. Podgórze, Płaszów (Bagry), Wola Duchacka, Prokocim, Piaski Wielkie, Rząka, Borek Fałęcki i Łagiewniki, Wieliczka, Puszcza Niepołomska.
www.mbc.malopolska.pl/publication/96171

25. Część XXV. Przedzimie 2014. Wola Justowska, Zwierzyniec (Sikornik), Półwsie Zwierzynieckie (Błonia), Kazimierz, Podgórze, Wola Duchacka, Prokocim, Rząka, Piaski Wielkie, Kurdwanów.
www.mbc.malopolska.pl/publication/96186
26. Część XXVI. Zima 2014/2015. Śródmieście, Kazimierz, Piasek, Czarna Wieś (Park Jordana), Półwsie Zwierzynieckie (Błonia), Zwierzyniec (Sikornik), Dębники, Zakrzówek (Skały Twardowskiego), Podgórze (Kopiec Krakusa), Wola Duchacka (dawny KL Płaszów i Park Duchacki), Płaszów (Bagry) Prokocim, Rząka, Kosocice, Wieliczka.
www.mbc.malopolska.pl/publication/96191
27. Część XXVII. Przedwiośnie 2015. Śródmieście, Piasek, wzdłuż Rudawy, Zwierzyniec wzdłuż Wisły, Przegorzały, Bielany, Kryspinów, Aleksandrowice, Dębники, Zakrzówek, Podgórze, Płaszów (Bagry), Wola Duchacka, Rząka.
www.mbc.malopolska.pl/publication/96197
28. Część XXVIII. Wiosna 2015. Zabytkowe Śródmieście, Piasek, Półwsie Zwierzynieckie (Błonia), Wzdłuż Rudawy, Zwierzyniec (Sikornik), Wola Justowska i Las Wolski, Wzdłuż Wisły, Dębники, Zakrzówek, Ludwinów, Pychowice.
www.mbc.malopolska.pl/publication/96211
29. Część XXIX. Wiosna 2015(c.d.) Podgórze, Wola Duchacka, Płaszów (Bagry), Prokocim, Piaski Wielkie, Rząka, Łagiewniki, Borek Fałęcki, Kosocice, Krzyszkowice, Wieliczka.
www.mbc.malopolska.pl/publication/96215
30. Część XXX. Lato 2015 Śródmieście, Wesoła, Piasek, Półwsie Zwierzynieckie (Błonia), Zwierzyniec, Wola Justowska i Las Wolski, Dębники, Zakrzówek, Ludwinów, Pychowice, Podgórze, Wola Duchacka, Płaszów (Bagry), Prokocim, Rząka, Łagiewniki.
www.mbc.malopolska.pl/publication/97188
31. Część XXXI. Jesień 2015. Śródmieście i Wawel, Kleparz, Piasek, Półwsie Zwierzynieckie (Błonia), Czarna Wieś, Zwierzyniec, Wola Justowska i Las Wolski, Bielany, Kryspinów i Olszanica.
www.mbc.malopolska.pl/publication/971889
32. Część XXXII. Jesień 2015 (c.d.). Zakrzówek, Pychowice i okolica, Wola Duchacka, Płaszów (Bagry), Prokocim, Rząka, Krzyszkowice, Wieliczka..
www.mbc.malopolska.pl/publication/971890

V. Drzwi krakowskich kamienic czynszowych i domów podmiejskich

1. Część I. Piasek i Nowy Świat.
www.mbc.malopolska.pl/publication/69109
2. Część II. Śródmieście, Stradom, Kazimierz, Wesola, Dębники i Podgórze
www.mbc.malopolska.pl/publication/69110
3. Część III. Śródmieście (c.d.), Piasek (c.d.), podmiejski Kraków.
www.mbc.malopolska.pl/publication/69430
4. Część IV. Śródmieście (c.d.), Kleparz, Wesola (c.d.).
www.mbc.malopolska.pl/publication/71803
5. Część V. Śródmieście, Piasek, Kleparz i Wesola – uzupełnienia.
www.mbc.malopolska.pl/publication/72474
6. Część VI. Wesola, Stradom i Kazimierz (c.d.) oraz podmiejska Krowodrza.
www.mbc.malopolska.pl/publication/730887
7. Część VII. Piasek, Wesola, Kazimierz i Podgórze – uzupełnienia.
www.mbc.malopolska.pl/publication/73088
8. Część VIII. Piasek – uzupełnienia.
www.mbc.malopolska.pl/publication/73717

VI. Detale krakowskich czynszówek i domów. Wybrane drzwi i portale, klamki, okna i obramienia, witraże i figury naścienne.

1. Część I. Zabytkowe Śródmieście.
www.mbc.malopolska.pl/publication/88307
2. Część II. Kleparz, Stradom, Kazimierz, Wesola, Piasek i Nowy Świat.
www.mbc.malopolska.pl/publication/88308
3. Część III. Kalejdoskop krakowski i Kraków podmiejski.
www.mbc.malopolska.pl/publication/89316
4. Część IV. Śródmieście, Wesola, Kleparz, Piasek, Stradom, Podgórze, podmiejska Mogiła.
www.mbc.malopolska.pl/publication/90757
5. Część V. Śródmieście, Wesola, Piasek, Nowy Świat, Czarna Wieś, Podgórze. Podmiejski Kraków: Zakrzówek i Wola Duchacka.
www.mbc.malopolska.pl/publication/94203
6. Część VI. Uzupełnienia: Śródmieście, Kleparz, Piasek i Podgórze. Podmiejski Kraków: Krowodrza, Nowa Wieś, Wola Justowska, Zwierzyniec, Zakrzówek, Ludwinów i Tynec.
www.mbc.malopolska.pl/publication/96164

VII. Krakowskie i podkrakowskie jeziora, stawy, rozlewiska i mokradła

1. Część I.

Dawna plaża pod Wawelem, Planty, Bronowice Wielkie, Czarna Wieś, Błonia, Zwierzyniec, Mydlniki i Kryspinów, Zakrzówek, Ludwinów, pogranicze Pychowic i Bodzowa, pychowickie łąki, Przegorzały i Bielany, posolvay'owskie stawy w Borku Fałęckim, okolice Bonarki, kamieniołom Libana, teren KL Płaszów, Bagry, nabrzeże Wisły w Rybitwach i Płaszowie, Dąbie, łąki mogiłskie, Bieńczyce i Olsza.

www.mbc.malopolska.pl/publication/74564

2. Część II.

Parki: w Nowym i Starym Prokocimiu, Wola Duchacka, Piaski Wielkie, Rząka, Krzyszkowice, Rajska, Kosocice, Barycz i Wieliczka.

www.mbc.malopolska.pl/publication/74567

VIII. Liczne albumy o Krakowie i jego okolicach opublikowane na mojej stronie serwisu społecznościowego Facebook:

<http://pl-pl.facebook.com/people/Leszek-Grabowski/100000321665908>

B. Opracowania dotyczące Ziemi Gdowskiej

B.1. Sagi i historie rodzinne

1. Saga rodu Grabowskich z Bilczyc i Liplasa koło Gdowa. Edycja XII.
www.mbc.malopolska.pl/publication/8610
2. Saga rodu Chanków i Kędrynów z Podolan i okolic Gdowa. Edycja VI
uzup.
www.mbc.malopolska.pl/publication/10372
3. Szkic do historii badań nad drzewem genealogicznym rodu Chanków
z Podolan i okolic Gdowa.
www.mbc.malopolska.pl/publication/14677
4. Notka o rodach: Kaletów – „Wójcioków”, Augustynków – „Frysiów”
i Mrozowskich z Bilczyc koło Gdowa. Edycja VI.
www.mbc.malopolska.pl/publication/13924

B.2 Albumy o Ziemi Gdowskiej

I. Gdów i jego okolice – odchodzący świat

1. Część I. Gdów, Bilczyce, Liplas, Podolany, Wola Zręczycka, Jaroszkówka, Lipnica Murowana. Edycja II.
www.mbc.malopolska.pl/publication/15443
2. Część II. Gdów, Przebieczany, Marszowice, Jaroszkówka, Kobylec, Klęczana, Wola Zręczycka.
www.mbc.malopolska.pl/publication/15730
3. Część III. Wiatowice, Niegowić, Marszowice, Bilczyce, Gdów, Grzybowa, Zręczyce, Wola Zręczycka, Klęczana, Łapanów, Szlak Papieski -
odcinek od Klęczany do Łapanowa. Edycja II.
www.mbc.malopolska.pl/publication/15731
4. Część IV. Bilczyce, Gdów, Podolany, Wola Zręczycka i Zręczyce.
Edycja II.
www.mbc.malopolska.pl/publication/17022
5. Część V. Bilczyce, Liplas, Niegowić, Gdów i Grzybowa.
www.mbc.malopolska.pl/publication/17844
6. Część VI. Zagórzany, Gdów, Podolany, Jaroszkówka, Wieniec,
Nieznanowice, Marszowice, Bilczyce i Łazany.
www.mbc.malopolska.pl/publication/21257
7. Część VII. Lednica Górna, Trąbki, Łazany Bilczyce, Gdów, Marszowice,
Wola Zręczycka i Zagórzany.
www.mbc.malopolska.pl/publication/24065
8. Część VIII. Łazany, Gdów, Niegowić, Krakuszowice, Grodkowice,
Klęczana, Kobylec i Łapanów
www.mbc.malopolska.pl/publication/56953
9. Część IX. Nieznanowice, Pierzchów, Cichawa. Szlak Papieski – odcinek
od Niegowici do granic Klęczany.
www.mbc.malopolska.pl/publication/58646

10. Część X. Łazany, Bilczyce, Gdów, Pierzchów, Niegowić i Wiatowice. Edycja II.
www.mbc.malopolska.pl/publication/61319
11. Część XI. Jawczyce, Liplas, Gdów, Wola Zręczycka, Kobylec; wybrane archiwalia.
www.mbc.malopolska.pl/publication/77982
12. Część XII. Gdów, Marszowice, Jaroszkówka, Kobylec; kilka wyburzonych już chałup z Gdowa, Marszowic i Kobylca. Edycja II.
www.mbc.malopolska.pl/publication/85467
13. Część XIII. Rekonesans po Gdowie a.d. 2015, Bilczyce, Jawczyce, Podolany, Wola Zręczycka, Marszowice. Edycja III.
www.mbc.malopolska.pl/publication/94401

II. Budownictwo ludowe, małomiasteczkowe i dworskie oraz kapliczki i inne pamiątki Ziemi Krakowskiej

1. Część I. Gdów.
www.mbc.malopolska.pl/publication/94399
2. Część II. Bilczyce, Jawczyce, Grzybowa.
www.mbc.malopolska.pl/publication/94400

C. Opracowania dotyczące Ziemi Krakowskiej.

C.1. Albumy o Ziemi Krakowskiej

I. Dawny świat okolic Krakowa

1. Część I. Dobczyce i Dziekanowice.
www.mbc.malopolska.pl/publication/19619
2. Część II. Wieliczka i Rożnowa.
www.mbc.malopolska.pl/publication/19620
3. Część III. Wieliczka i jej okolice (c.d.). Wieliczka, Czarnochowice, Lednica Górna, Przebieczany, Biskupice, Szczygłów, Surówki – Zabłocie.
www.mbc.malopolska.pl/publication/21938
4. Część IV. Wieliczka i jej okolice (cd). Wieliczka, Krzyszkowice, Lednica Górna, Czarnochowice i Śledziejowice.
www.mbc.malopolska.pl/publication/56793
5. Część V. Łapanów i jego okolice. Łapanów, Kobylec, Jaroszkówka, Szlak Papieski – odcinek od Łapanów do Kobylca.
www.mbc.malopolska.pl/publication/56794
6. Część VI. Dobczyce i ich okolice (c.d.). Dobczyce i Kornatka
www.mbc.malopolska.pl/publication/57409
7. Część VII. Mozaika podkrakowska. Edycja II.
Puszcza Niepołomska i jej okolice, Brzesko Nowe, Pleszów, Kościelniki i Górka Kościelnicza, Zielonki, Korzkiew i ich okolice, Rudawa i jej okolice, Wola Zręczycka i Zagórzany, wokół Dobczyc i Podchybie koło Lanckorony. Dodatek – Podkarpacie, okolice Rzeszowa: Świlcza, Mrowla i Bratkowice.
www.mbc.malopolska.pl/publication/59373
8. Część VIII. Bochnia i jej okolice. Ziemia Tarnowska. Bochnia, Łapczyca, Lipnica Murowana, Jasień Brzeski, Tarnów i Ładna. Cmentarze wojenne o okresu I-ej wojny światowej z okolic Tarnowa. Edycja III.
www.mbc.malopolska.pl/publication/59639
9. Część IX. Wieliczka i jej okolice (c.d.). Wokół centrum Wieliczki, Krzyszkowice oraz panoramy z Chabrowego Wzgórza, Śledziejowice i Kokotów.
www.mbc.malopolska.pl/publication/62561
10. Część X. Wieliczka i jej okolice (c.d.). Lednica Górna, wokół centrum Wieliczki, Krzyszkowice oraz panoramy z Chabrowego Wzgórza, krajobrazy wokół Baryczy. Edycja II.
www.mbc.malopolska.pl/publication/69387
11. Część XI. Bochnia i jej okolice (c.d.). Bochnia i Łapczyca.
www.mbc.malopolska.pl/publication/70813
12. Część XII. Wieliczka i jej okolice (c.d.). Rekonesans wokół wzgórza Pod Baranem.
www.mbc.malopolska.pl/publication/71484

13. Część XIII. Wieliczka i jej okolice (c.d.). Migawki z Wieliczki. Jeszcze jeden spacer po dawnych Krzyszkowicach.
www.mbc.malopolska.pl/publication/724743
14. Część XIV. Wieliczka i jej okolice c.d. Galicyjskiej Wieliczki ciąg dalszy, Wzgórze Kaim. Edycja II.
www.mbc.malopolska.pl/publication/76407
15. Część XV. Migawki z trasy: Staniątki, Niepołomice, Wola Batorska, Uście Solne, Szczurowa, Żabno, Ujście Jezuickie, Opatowiec, Gręboszów. Cmentarze wojenne i pomniki z okresu I-ej wojny światowej (c.d.): Wola Batorska - Sitowiec, Biskupice Radłowskie, Otfinów, Ujście Jezuickie, Gręboszów. Okolice Brzeska i Tarnowa – uzupełnienia. Edycja II.
www.mbc.malopolska.pl/publication/77197
16. Część XVI. Wieliczka (c.d.) i kalejdoskop podkrakowski. Wielickich widoków ciąg dalszy, Krzyszkowice, Bilczyce, Staniątki, Niepołomice, Podłęże, Zakrzów, Świątniki Górne, Kryspinów, Aleksandrowice i Kleszczów. Edycja II.
www.mbc.malopolska.pl/96911

D. Przydrożne zabytki sztuki sakralnej z rejonów: Krakowa, jego okolic i Ziemi Krakowskiej

I. Zabytkowe figury, kapliczki i krzyże przydrożne z rejonu Krakowa i jego okolic.

1. Część I. Dawne przedmieścia Krakowa i podkrakowskie wsie.
www.mbc.malopolska.pl/publication/21231
2. Część II. Centrum Krakowa w obrębie dawnego rdzenia austriackiej twierdzy.
www.mbc.malopolska.pl/publication/21258
3. Część III. Ziemia Krakowska. Wieliczka, Gdów, Dobczyce i ich okolice.
www.mbc.malopolska.pl/publication/21259
4. Część IV. Centrum Krakowa w obrębie dawnego rdzenia austriackiej twierdzy – uzupełnienia.
www.mbc.malopolska.pl/publication/74586
5. Część V. Ziemia Krakowska cd.
Wieliczka i jej okolice, Trąbki, Łazany, Gdów i jego okolice, Szlak Papieski: Niegowić – Marszowice – Klęczana - Kobylec - Łapanów, Łapanów i jego okolice, Niepołomice i ich okolice, Dołęga koło Szczurowej, Kościelniki, Bochnia i jej okolice, Dębno Tarnowskie, Żabno i jego okolice, Wola Pogórska.
www.mbc.malopolska.pl/publication/77198

E. Artykuły w Głosie Wielickim www.wielicki.glos24.pl

1. Nr 1 (styczeń 2009) – „Odchodzący świat”.
2. Nr 2 (luty 2009) – „Negatyw na szklanej płytce”.
3. Nr 10 (październik 2009) – „Zapomniany mieszkaniec Bilczyc”;
o Franciszku Augustynku – „Antonim Wichurze” - w setną rocznicę
jego narodzin.
4. Nr 12 (grudzień 2009) – „Bilczyce z lat mego dzieciństwa”
5. Nr 1 (styczeń 2010) – „Bajeczna chałupa mojej babki z Bilczyc”.
Część 1.
6. Nr 2 (luty 2010) – „Bajeczna chałupa mojej babki z Bilczyc”.
Część 2.
7. Nr 3 (marzec 2010) – „Bajeczna chałupa mojej babki z Bilczyc”.
Część 3.
8. Nr 4 (kwiecień 2010) – „Gdów z lat mego dzieciństwa - początku lat
60-tych XX-go wieku”. Część 1.
9. Nr 5 (maj 2010) – „Gdów z lat mego dzieciństwa - początku lat
60-tych XX-go wieku”. Część 2.
10. Nr 6 (czerwiec 2010) – „Tradycja nazw i przezwisk z dawnych Bilczyc”.
Część 1.
11. Nr 7 (lipiec 2010) – „Tradycja nazw i przezwisk z dawnych Bilczyc”.
Część 2”.
12. Nr 8 (sierpień 2010) – „Moja prababka „Magdusia”. Część 1.
13. Nr 10 (październik 2010) – „Moja prababka „Magdusia”. Część 2.
14. Nr 1 (styczeń 2011). „Wspomnienie Marcina Ciężarka”.
15. Nr 2 (luty 2011). „Jan Kaczmarczyk – zapomniana ofiara zbrodni
katyńskiej”.
16. Nr 3 (marzec 2012). „Moja Babcia Bogdzina”.
17. Nr 9 (wrzesień 2012). „Z dziejów dworu w Bilczycach”.

Artykuł z Wiadomości (10.2011) www.wiadomosci.krakow.pl

O mnie. Barbara Bączek. „Dokumentalista z sercem”

Dziennik Polski (19-20.01.2013)

O mnie. Paulina Polak. „Fotografuje taki Kraków, który powoli przechodzi
do przeszłości”.

Gazeta Gdowianin

Artykuły i notki na temat Ziemi Gdowskiej, publikowane na internetowej
stronie w/w gazety – www.gazetagdowianin.pl

Krowoderska.pl

Wywiad ze mną Andrzeja Śledzia: „Coś było piękne powinno trwać”, z dnia 14.01.2016 – www.krowoderska.pl
krowoderska.pl/cos-co-bylo-piekne-powinno-trwac/